

ESITYSLISTA

Aika: Keskiviikko 3.6.2026 klo 13.00

Paikka: Kaupungintalo, kokoushuone 6, mahdollisuus etäyhteyteen Teams-ohjelmalla

Osallistujat:	Marika Leppänen	Puheenjohtaja
	Timo Hannelius	Varapuheenjohtaja
	Tuomo Grundström	Jäsen
	Carita Virtanen	Jäsen
	Robin Landsdorff	Museoviraston edustaja
	Hannu Seppälä	Rauman kaupunki
	Olli-Pekka Kumpula	”
	Hanna-Leena Salminen	”
	Juha Eskolin	Esittelijä
	Jouni Mäkinen	Esittelijän sijainen
	Minna Mäkelä	Sihteeri
	Timo Heinilä	Rauman kaupunki
	Piritta Ernvall	”

VREe 7 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

VREe 8 § Pöytäkirjan tarkastajat

VREe 9 § Ajankohtaiset tiedotettavat asiat

Lausunnot:

VREe 10 §	LAUSUNTO POSELLI Idän puoleisen kuistin laajentaminen	Posellinkatu 1	(1-149-1)
VREe 11 §	LAUSUNTO TORI Toripöytien varastointi ja esiintymislava	Kauppatori	
VREe 12 §	LAUSUNTO SPÄRRI Nykyisen portin uusiminen	Kuninkaankatu 10	(1-152-1)
VREe 13 §	LAUSUNTO TONTTLA Uuden piharakennuksen katto	Kuninkaankatu 28	(1-156-4)
VREe 14 §	LAUSUNTO LAKAR Ikkuna muutos	Isopoikkikatu 3	(1-156-6)
VREe 15 §	TULLI Kolme ilmalämpöpumppua	Tullivahe 2	(1-30-2)
VREe 16 §	KÄKELÄ Ilmalämpöpumppu	Pappilankatu 4	(1-153-237)
VREe 17 §	KOTKA Kolme ilmalämpöpumppua	Isomalminkatu 1	(1-128-158)
VREe 18 §	Seuraava kokous		
VREe 19 §	Kokouksen päättäminen		

VREe 10 § LAUSUNTO POSELLI Posellinkatu 1 (1-149-1)
Idän puoleisen kuistin laajentaminen

Esityslistan liitteet:

1. Pohjapiirustusote kuisti ja leikkaus A-A 22.5.2026
2. Julkisivut itään, etelään ja pohjoiseen 22.5.2026
3. Seinäprojektiot 22.5.2026
4. Ovikaavio 22.5.2026
5. Ikkunakaavio 22.5.2026

Kaavoitusarkkitehti Jouni Mäkinen 26.5.2026:

Hankkeena on kulttuuritalo Posellin vanhan kuistin osittainen purkaminen ja laajennusosan rakentaminen, johon sijoitetaan hissiporras. Tarkoituksena on parantaa kulttuuritalona toimivan Posellin saavutettavuutta ja tiloissa järjestettävien tapahtumien huoltoliikenteen toimivuutta. Hakijan selvityksen mukaan vammaisjärjestöt ovat lähestyneet kaupunkia Posellin ja muiden kulttuuritilojen esteettömästä saavutettavuudesta. Tällä hetkellä Posellin esteettömyys on järjestetty irrallisilla luiskilla, jotka eivät mahdollista käyttäjän liikkumista omin avuin.

Aiempi käsittely Vanhan Rauman Erityiselimessä

Vanhan Rauman Erityiselin on kokouksessaan 19.12.2025 antanut kaksi Posellia koskevaa lausuntoa, toinen lausunnoista koski nyt käsiteltävää idän puoleisen kuistin uudelleen rakentamista ja laajentamista ja toinen katon vaihtamista, uusien hormien rakentamista, ilmanvaihtokonehuoneen uudelleen rakentamista ja laajentamista.

Myönnettyyn poikkeuslupaan liittyen hankkeesta on pyydetty vuonna 2022 Museovirastolta ja Varsinais-Suomen ELY-keskukselta lausunnot.

Kaavoitusarkkitehti Henri Raitio on Erityiselimen valmistelutekstissä kuvannut laajasti kuistin uudelleen rakentamis- ja laajentamishanketta, sen historiaa, tavoitteita ja kehittämistarpeita. Päätöslausuntonaan Vanhan Rauman Erityiselin puolsi hanketta, huomauttaen kuitenkin, että kuistin ikkunaa ja julkisivuverhousta tulee jatkokehittää valmistelutekstin mukaisesti. Lisäksi ulko-oven tulee olla ensisijaisesti pariovi. Jatkosuunnittelussa voidaan tutkia vaihtoehtoa, että oven yläpuolisen ikkuna korotettaisiin siten, että yläpuolisen otsan mittasuhteet säilyvät.

Aluetta koskevat asemakaava määräykset

Vanhan Rauman asemakaavamuutos 01-102 on hyväksytty 31.3.2025. Kaavan hyväksymispäätöksestä on valitettu, näin ollen alueella on voimassa rakennuskielto.

Poselli sijaitsee YWH-korttelialueella: maailmanperintöaluetta, joka on osoitettu yleisille rakennuksille ja joka on rakennuslainsäädännön nojalla suojeltu. Suojelu koskee koko kulttuurihistoriallista kokonaisuutta: rakennuksia sisätiloineen, kiinteää sisustusta sekä pihaa rakenteineen, rakennelmineen, portteineen, aitoineen ja kasveineen. Suojelun kohdentumista tarkennetaan erityismääräyksissä. Korttelialuetta koskeva määräys, jatkuu edelleen, mutta tässä yhteydessä sitä on turha lainata pidempään.

Itäisen sivun kuistille on merkitty rakennusala (rau2): Uudisrakennuksen rakennusala. Rakentaminen on huolellisesti sovitettava alueen kulttuurihistoriallisiin arvoihin sekä ominais- ja erityispiirteisiin. Rakentaminen, korjaaminen ja muutokset on sovitettava huolellisesti Vanhan Rauman ympäristön arvoihin, ominais- ja erityispiirteisiin sekä kortteli- ja kaupunkikuvaan muun muassa koon, korkeuden, kerrosluvun, muodon, mittasuhteiden, materiaalien, julkisivusommittelun, yksityiskohtien ja värien sekä ovien, ikkunoiden ja muiden rakennusosien puolesta. Kellarikerroksen saa rakentaa kerrosluvun ja rakennusoikeuden estämättä koko rakennuksen alalle ja se voi olla

pääkäyttötarkoituksen mukaisessa käytössä. Ajoluisia kellarikerroksiin ei saa rakentaa. Rakennusosalalle on annettu rakennusoikeutta 13 k-m².

Vanhan Rauman alue- ja kohdekohtaisissa erityismääräyksissä Posellia koskien on annettu seuraavat määräykset:

- Posellin eteläpään kuisti, aula, pääsali ja parvi ovat suojeltuja.
- Pääsalin katto- ja seinäpaneloinnit sekä listoitukset oottrauksineen ovat suojeltuja.
- Tulisijat ja väliovet ovat suojeltuja.
- Pääsalin kattokruunut ovat suojeltuja.
- YKWH-määräyksen vaatimus säältä suojattujen polkupyörien säilytyspaikkojen varaamisesta ei koske Posellia.

Hankkeen arviointi

Posellin idän puoleisen kuistin suunnittelu on edennyt ja tarkentunut. Koska Vanhan Rauman Erityiselimen aiempaa lausuntoa ei kaikin osin ole voitu noudattaa on Erityiselimen syytä arvioida asiaa uudelleen.

Nykyinen ulko-ovi ja karmi on tarkoitus purkaa paikaltaan muutostoihin varten. Ajatuksena on säilyttää vanha karmi huoltomaalauksen ja kynnyksen muokkauksen jälkeen. Ovilehdet muokataan nykyisestä ovesta vasikalliseksi oveksi ja ovi varustetaan automaattisella avausmekanismilla. Tilapalvelut perustelevat vasikallista ulko-ovea toimintavarmuudella: vasikallinen ulko-ovi on vähemmän vikaheikkä kuin symmetrinen, jossa molemmat ovet pitäisi automatisoida. Pääsuunnittelija on esittänyt ratkaisun, jossa nykyinen olko-ovi modifioidaan vasikalliseksi ja oven nykyinen peilirakenne voidaan säilyttää. Ovisuunnitelma säilyttää riittävässä määrin autenttisuuden vaatimuksen, kun huomioidaan esteettömän kulkuyhteyden ja sen toimintavarmuuden asettamat vaatimukset.

Nykyisen kuistin kamanaikkuna siirretään laajennusosan päätyyn ulko-oven yläpuolelle. Esteettömyyden takia uudistettu ulko-ovi sijoitetaan noin 40 cm nykyistä alemmas. Tämä kasvattaa oven yläpuolista otsaa. Korkeusvaikutelmaa voidaan kuitenkin pienentää asentamalla uusi joutsenkaulainen tallivalaisin kuistin päätyyn oven yläpuolelle. Jatkosuunnittelun yhteydessä voidaan lisäksi tutkia, onko mahdollista pienentää otsan visuaalista korkeutta leventämällä päätyjulkisivun yläosan listoitusta.

Viimeisimmissä suunnitelmissa idänpuoleisen kuistin eteläseinustalle on esitetty yksi kaari-ikkuna, joka toistaa pääsisäänkäynnin kolmen kaari-ikkunan sarjan muotokieltä kuitenkin nyt vain yhdellä ikkunalla alistuen näin hierarkisesti pääsisäänkäynnin kuistiosalle. Uusi ikkuna tehdään tarkasti eteläisen kuistin mallin mukaisesti, sillä erotuksella että ikkunaan valmistetaan myös sisäpuite.

Kaupungin Vanhassa Raumassa vireillä olevia suunnitteluhankkeita koskeva työneuvottelu järjestettiin 18.5.2026 kaupungin, Museoviraston, Lupa- ja valvontaviraston sekä suunnittelevan arkkitehdin välillä. Palaverissa keskusteltiin myös Posellin itäisen kuistin laajentamisesta. Keskustelussa nousi esiin ajatus, voitaisiinko kuistin pituutta pienentää portaiden ylätasoa kaventamalla. Tällöin pyörätuolin kääntöympyrä pitäisi sijoittua osin kuistin ja rakennuksen päämassan väliseen oviaukkoon. Pääsuunnittelija ja tilaaja-arkkitehti eivät kuitenkaan pitäneet ajatusta mahdollisena perustellen asiaa mm. seuraavasti:

Aiemmissä suunnitteluvaiheissa on selvitetty vammaisjärjestöiltä, että tasoilla tulee olla vähintään 150 cm tilaa. Tätä ei ole nykyisen pääsuunnittelijan toimesta kyseenalaistettu. Mikäli 150 cm:stä haluttaisiin poiketa, tulisi koko väliovi poistaa, mikä johtaisi kuistin lämmöneristyksen tarpeen huomattavaan nousuun. Oven poistaminen myös muuttaisi sisätilaa perusteettomasti, kun sisätila valuisi hirsikehikon ulkopuolelle. Mikäli ovi pidetään paikallaan (moottoroituna tai ei), tarvitaan ylätasanteella 150 cm tilaa, jotta ovea voi käyttää turvallisesti.

Kuistisuunnitelman sisäseinien projektiokuvasta käy ilmi, että laajennusosa on suunniteltu

toteutettavaksi sileäponttisella paneelilla, joka vahvuudeltaan vastaa vanhan osan helmiponttipaneelia. Suunniteltua toteutustapaa voidaan pitää onnistuneena ja hienovaraisena tapana osoittaa uuden ja vanhan osan rajapinta.

Kokonaisuutena laaditut suunnitelmat ovat riittävällä tavalla hyväksytyt asemakaavan mukaiset. Onnistunut lopputulos on kuitenkin vielä syytä varmistaa rakentamisen keskeisissä vaiheissa pidettävien mallikatselmuksien, joihin osallistuu tarpeen mukaan korjausneuvoja tai suunnittelunohjauksesta vastaava arkkitehti.

Ehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin puoltaa hanketta.

Kaavoitusjohtaja Juha Eskolin 28.5.2026:

Päätösehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös: Vanhan Rauman Erityiselin antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

**VREe 11 § LAUSUNTO TORI Kauppatori
Toripöytien varastointi ja esiintymislava****Esitelylistan liitteet:**

1. Pohjapiirros 21.5.2026
2. Julkisivut pohjoiseen, länteen, itään 21.5.2026
3. Leikkaus A-A 21.5.2026

Kaavoitusarkkitehti Jouni Mäkinen 26.5.2026:

Hanke

Hankkeena on rakentaa torille esiintymislava ja väliaikainen avohylly toripöytien säilytykseen.

Esiintymislava on suunniteltu torikatoksen alle sen itäisivulle neljän pilarin rajaamalle alueelle. Lavan ulkomitat ovat n. 4,7 x 6,0 m. Lavan korkeus toripinnasta on suunnitelmassa 49 cm, mikä mahdollistaa kaiteettoman ratkaisun. Lavaa kantavat teräspalkit on suunniteltu kiinnitettäväksi teräspilareihin. Lavan kansi on suunniteltu rakennettavaksi lehtikuusilankuista, jotka pintakäsitellään ympäröiviin puusiin sovitetulla pigmentoidulla tervamaalilla. Lavan etu- ja takareunaan on tarkoitus sijoittaa kattopalkkeihin kiinnittyvä trussi valaisimille ja kaiuttimille.

Uusi väliaikainen toripöytien avohylly on suunniteltu torikatoksen pohjoisen huoltorakennuksen länsipäättyyn. Pöydät on tarkoitus varastoida puurakenteisessa avohyllyssä pystyssä aseteltuina 5 pöydän ryhmiin. Väliaikaisessa telineessä on tilaa yhteensä 20 pöydälle. Pöydät on tarkoitus lukita hyllykohtaisesti esim. saranoidulla lattateräksellä. Tilapainen teline on suunniteltu katettavaksi mustalla huopakatteella päällistetyllä loivalla kattolipalla. Näkyvät sivuseinät ovat pystyaukkoitettuja.

Hankkeen pääsuunnittelijana toimii arkkitehti Hanna Elo arkkitehtitoimistosta Elo + Södergren arkkitehdit Oy.

Väliaikainen toripöytien avohylly on tarkoitus myöhemmin korvata rakentamalla pöydille seinällinen varastotila torikatosten yhteyteen. Tästä laaditaan aikanaan omat suunnitelmat. Myös näistä suunnitelmista tulee pyytää lausunto Vanhan Rauman Erityiselimeltä.

Aluetta koskevat asemakaava määräykset

Vanhan Rauman asemakaavamuutos 01-102 on hyväksytty 31.3.2025. Kaavan hyväksymispäätöksestä on valitettu, näin ollen alueella on voimassa rakennuskielto.

Uudessa asemakaavassa torialue on merkitty maailmanperintöalueella tai sen välittömässä läheisyydessä olevaksi katuaukioksi tai toriksi, jonka kulttuurihistorialliset arvot tulee säilyttää ja ottaa huomioon muutoksia suunniteltaessa ja toteutettaessa (wh). Pinnoitteet, kalusteet ja valaistus tulee huolellisesti sovittaa maailmanperintökohteen arvoihin ja paikan historiaan. Alueella tulee käyttää korkeatasoisia materiaaleja. Aluetta koskevat Vanhan Rauman erityismääräykset. Erityismääräyksiä on tarkennettu kohdekohtaisesti erityismääräysten liitteessä. Erityismääräyksiä on noudatettava.

Torikatokset sijaitsevat toriportiikin rakennusalueella Y10. Rakennusala koskevissa määräyksissä on ensisijaisesti alueelle suunniteltua uudisrakennusta koskevia määräyksiä. Rakennusala koskevissa määräyksissä on myös huomioitu nykyisten torikatosten ja niihin liittyvien rakennusten korjaus ja muokkaus. Seuraavana on rakennusala koskevia määräyksiä, jota mm. voidaan tässä yhteydessä soveltaa:

- Toriportiikki palvelee torikauppaa ja tapahtumia. Toriportiikkia voi käyttää torimyyntiin, erilaisina liiketiloina, yleisinä tiloina ja tapahtuma- ja kokoontumistiloina. Toiminta tulee yhteen sovittaa torikaupan ja muun Vanhan Rauman kaupallisen toiminnan kanssa.
- Toriportiikin tulee parantaa torin ympärivuotista käytettävyyttä ja selkeyttää torin

yleisilmettä.

- Kaikki 2000-luvun alun torikatokset ja niihin liittyvät rakennukset voidaan purkaa tai ne voidaan säilyttää ja niitä voidaan korjata ja muokata katosten ominaispiirteet ja kaupunkikuva huomioon ottaen. Mikäli torialueelle rakennetaan uusi toriportiikki, tulee edellä mainitut 2000-luvun alun torikatokset ja niihin liittyvät rakennukset kokonaisuudessaan poistaa ennen uuden rakennuksen valmistumista.
- Toriportiikin lattia tulee materiaaliltaan ja ulkonäöltään sulauttaa muuhun toripintaan.
- Rakennuksen käyttötarkoitus poikkeaa perinteisestä Vanhan Rauman rakennuksesta eikä sitä voi toteuttaa samoilla periaatteilla. Näin ollen toriportiikin tulee ilmentää rakennusajankohdan laadukasta suunnittelua ja toteutusta.
- Teknisiä laitteita ei saa sijoittaa toriportiikin julkisivuille eikä kattopinnan yläpuolelle.
- Rakentamista koskevissa hankkeissa, tulee varata lausunnonantomahdollisuus Vanhan Rauman Erityiselimen ja Museoviraston lisäksi myös muille kulttuuriympäristöstä vastaaville viranomaisille. Tarvittaessa tulee laatia erillinen selvitys hankkeen vaikutuksista maailmanperintökohteen yleismaailmallisiin erityisarvoihin.
- Rakennusala koskevat Vanhan Rauman erityismääräykset, joita on noudatettava.

Vanhan Rauman alue- ja kohdekohtaiset erityismääräykset:

- Tori on Rauman kaupungin torikaupan keskus. Torilla tehtävien muutosten tulee parantaa torikaupan edellytyksiä. Perinteisen torikaupan lisäksi tulee pyrkiä Vanhan Rauman ja muun keskustan kaupallista toimintaa tukevaan ja täydentävään kauppaan ja muuhun toimintaan. Torilla tapahtuva myynti pitää olla torimaista. Kiinteät pitkäaikaiset myyntipaikat tulee sijoittaa liikekiinteistöihin. Pystökaffe-toiminta on vakiintunutta Rauman torilla eikä ole ristiriidassa näiden tavoitteiden kanssa. Öystin rakennusta voidaan käyttää liiketilana niin kauan kuin rakennus on toimintakunnossa.
- Torin käytössä ja toiminnan kehittämisessä tulee pyrkiä suunnitelmallisuuteen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Suunnitelmallisuus voidaan toteuttaa suunnitelmilla ja erilaisilla sopimuksilla. Suunnitelmista tulee pyytää lausunto Vanhan Rauman Erityiselimeltä.
- Torin 2000-luvun alussa rakennettuja torikatoksia ja niihin liittyviä muita rakennelmia ei asemakaavassa suojella. Katokset voidaan säilyttää ja niitä voidaan korjata niiden rakennusajalle tyypillisesti. Asemakaava mahdollistaa uuden torirakennuksen rakentamisen. Torin muutosten tulee selkeyttää ja yksinkertaistaa torin yleisilmettä.
- 1800-1900 -lukujen vaihteessa tori on laajentunut käsittämään Raatihuoneelta Kuninkaankadulle asti ulottuvan alueen. Historiallisen Raatihuoneentorin muoto on hävinnyt. 2000-luvun alun katokset eivät riittävällä tavalla rajaa historiallista toria eikä historiallinen kaupunkitila hahmotu. Asemakaavan mahdollistaman toriportiikin eli torirakennusten tai -katosten keskeisimpänä tavoitteena on selkeästi rajata Raatihuoneentorin historiallinen toritila.
- Mahdolliset arkeologisten kaivausten yhteydessä löydettävät rakenteet tai rakennusmateriaalit tulee jollain tavalla sovitta osaksi rakennusta esimerkiksi installaationa kellarikerroksessa.
- Raatihuoneentori on kaupunkikuvallisesti herkempi alue kuin Kauppatori, mikä tulee ottaa huomioon erilaisten kalusteiden, laitteiden ja toimintojen sijoittamisessa.
- Torikojujen, myyntiteltojen, myyntiautojen ja muiden vastaavien tulee olla väritykseltään ja ulkomuodoltaan sekä kooltaan hillittyjä. Ajoittaisia poikkeamia sallitaan tästä esimerkiksi erillisten tapahtumien aikana.
- Torille ei saa istuttaa puita.
- Myyntiaikojen ulkopuolella torille ei saa jättää myyntikalustoa, ellei se ole tarkoituksen mukaista. Tapahtumien yhteydessä tai sesonkiaikoina esimerkiksi joulun aikaan voidaan torille sijoittaa määräajan paikallaan pysyviä rakenteita. Määräajaksi voidaan torille sijoittaa muun muassa esiintymislavoja, karusellejä ja vastaavia laitteita. Toiminnan tulee tukea Vanhan Rauman vetovoimaa. Selkeästi kaupunkikuvan ja toiminnan kanssa ristiriidassa oleva kalusto tulee ohjata muualle. Tarvittaessa Vanhan Rauman Erityiselin arvioi linjauksia ja hankkeita.

Aiempi käsittely Vanhan Rauman Erityiselimessä

Vanhan Rauman Erityiselimen pöytäkirjassa 4/2025 tiedotettavissa asioissa torin kehittämisestä todettiin mm, seuraavasti:

Torin myyntipöydät ovat vuosia olleet sijoitettuna peräkärrylle ja huoltorakennuksen seinustalle. Säilytystapa on antaa ulkonäöllisesti epämääräinen ja epäsiistin vaikutelman. Ilmeisesti tarkoitus oli 2000-luvun alun torin suunnittelussa, että pöydille vuokrataan jostain ympäröiviltä tonteilta säilytystilat. Ainakin jossain vaiheessa toripöytiä säilytettiin Raatihuoneen pihalla. Raatihuoneen tontilla pöydille ei ole tilaa. Toiminnallisesti on hyvä, että pöydät ovat torilla tai sen välittömässä läheisyydessä.

Lisäksi nykyinen pöytäjärjestely on epähygieeninen. Osa pöydistä on säilytyksessä ulkona ja lähellä maata. Näin ne ovat alttiita tuhoeläimille.

Nykyinen säilytystapa ei ole kovin paloturvallinen. Erityisesti seinustalla olevat pöydät on mahdollista sytyttää palamaan.

Eritahoilta on pitkään tullut toive torin siisteyden ja erityisesti toripöytien siisteyden parantamisesta. Yrittäjäjärjestöt esittivät keväällä 2025, että he voisivat olla ainakin osittain rahoittamassa toripöytiä koskevia parannuksia.

Tilapalvelu palkkasi arkkitehti Hanna Elon suunnitellaan uusia säilytystiloja toripöydille. Suunnitteluun otettiin myös kulttuuritoimen pyynnöstä esiintymislava.

Luonnoksissa on esitetty erilaisia laajennusvaihtoehtoja huoltorakennukselle ja erilaisia koko ja sijoitusvaihtoehtoja esiintymislavalle. Luonnoksissa ajatuksena oli, että esiintymislavan alle voitaisiin sijoittaa toripöytiä ja penkkejä.

Hankkeen arviointi

Useiden luonnostutkielmien jälkeen on päädytty esittämään esiintymislavaa, joka on vain alle 50 cm toritasoa korkeammalla. Tämä mahdollistaa esiintymislavan kaiteettoman toteutuksen, joka onkin kaupunkikuvan ja historialliseen ympäristöön sopeutumisen kannalta oikea ratkaisu. Lehtikuusilankut sopivat lavan kannen, portaiden ja sivuseinien rakennusmateriaaliksi. Lankut kiinnitetään piilokiinnitystä käyttäen. Puuosien käsittelyssä on syytä välttää torin kivipinnan väristä voimakkaasti poikkeavia värejä.

Lavavan etu- ja takareunaan suunnitellut trussit tulee toteuttaa torikatoksen kokonaisuuteen hyvin sopeutuen sekä käsitellä torikatoksen metalliosien tapaan mustiksi. Myös muu uusi tekniikka kuten sähköistykset tulee toteuttaa mahdollisimman huomaamattomasti.

Suunnitelmista ei vielä käy ilmi, miten esteetön kulku lavalle toteutetaan. Tältä osin suunnitelmia tulee vielä kehittää. Suunnitelmista käydyssä keskustelussa on puhuttu esim. esiintymislavan alta esiin vedettävästä kulkuluiskasta.

Toripöytien varastoinnissa on päädytty tilapäisen ratkaisuun Vanhan Rauman asemakaavan ollessa vielä valitusmenettelyssä ja siksi rakennuskiellossa. Tilapäinen varastohylly toripöydille on melko huomaamaton eikä sulje torin näkymiä. Hylly voidaan rakentaa niin, että se on purettavissa, kun pidempiaikainen varastointiratkaisu on suunniteltu ja rakennetaan.

Uusi väliaikainen toripöytien avohylly tulee rakentaa ja viimeistellä 2000-luvun alussa rakennettujen torin huoltorakennusten tyyliin mukautuen.

Ehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin puoltaa hanketta.

Jatkosuunnittelussa tulee ratkaista esiintymislavan esteetön kulku ja huomioida valmistelutekstin arvioinnissa esiin nostetut asiat. Muutokset tulee hyväksyttää suunnittelun ohjauksesta vastaavalla arkkitehdillä.

Kaavoitusjohtaja Juha Eskolin 28.5.2026:

Päätösehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös: Vanhan Rauman Erityiselin antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

VREe 12 § LAUSUNTO SPÄRRI Kuninkaankatu 10 (1-152-1)
Nykyisen portin uusiminen

Esityslistan liitteet:

1. Asemapiirros 5.5.2026
2. Katujulkisivu 5.5.2026
3. Portti 5.5.2026
4. Detaljit 001 ja 002 5.5.2026
5. Puusepän (Puusuti Oy) kommentti 1.5.2026
6. Selostus (Arkkitehti Timo Tuomola) 30.4.2026

Kaavoitusarkkitehti Jouni Mäkinen 26.5.2026:

Spärrin nykyinen portti on arkkitehti Markus Bernoullin suunnittelema ja se on rakennettu vuonna 1985. Perusmuodoltaan neliömäinen listoituksin jaoteltu klinkalla varustettu portti istuu hyvin kaupunkikuvaan. Portti on kuitenkin nykyisellään huonokuntoinen ja se haluttaisiin korvata uudella arkkitehti Timo Tuomolan suunnittelemaalla portilla, joka hakee muotokieltään 100 vuotta sitten paikalla olleesta portista, josta on säilynyt valokuva.

Timo Tuomola on arvioinut nykyisen portin kuntoa seuraavasti:

Porttia on paikattu ja maalattu jo useasti. Vanerin päälle maalaus ei ole tahtonut pysyä alustassaan. Portin sivutolpat ovat n. 100x200mm massiivipuuta ja ovat kiinni rakennuksissa. Yläpalkki on 200x200mm ja on varustettu pellitetyllä katteella.

Portin tolpat ja palkki ovat muuten kestäneet kohtuullisesti sään rasitukset, mutta tolppien alapääät ovat pahoin halkeilleet ja osin lahonneet. Saranoiden kiinnitykset ovat löystyneet.

Porttilehdet ovat pahoin sään vaurioittamia. Maalinpysyvyys vanerissa on ollut heikko ja vesi on päässyt puisiin kehysrakenteisiin, ja liittymäkohdat ovat osin lahonneet. Kehysten nurkkien tappiliitokset ovat myös auenneet ja vaurioituneita. Portinlehtien kunto on niin heikko, että korjaus edellyttäisi käytännössä lähes koko portin uusimista. Portin tolppia on osittain mahdollista säästää, mutta ainakin niiden alaosat olisi uusittava.

Uutta porttisuunnitelmaa Tuomola kuvaa seuraavasti:

Koska nykyisen portin kunnostaminen tarkoittaisi käytännössä portin uudelleen rakentamista, esitetään portin uudistamista arkkitehtitoimisto Timo Tuomola ky:n laatimien suunnitelmien mukaiseksi.

Suunnitelman lähtökohdaksi on olevaan Spärrin julkisivuun sopeutettu portti, jonka muotokieli noudattaisi paikalla n. 100 vuotta sitten ollutta porttia, josta löytyy valokuva. Portti on ollut klassisistinen umpiportti päätykolmiolla, jonka ylälistoitus oli poikkeuksellisen ”muhkea”. Portti on ollut selvästi nykyistä porttia matalampi. Suunnitelmassa on lähdetty siitä, että portti palautetaan vanhan valokuvan mukaiseen muotoon, kuitenkin niin, ettei pyritä rekonstruktioon, saati detaljien suoraan kopioimiseen (sehän ei ole mahdollistakaan valokuvan laadun epätarkkuuden takia). Portin kulkuaukon korkeus palautettaisiin matalammaksi kulkuaukon yläreuna ikkunoiden vaakajaon tasalle, eikä tehdä yleisesti käytetyn tavan mukaisesti kuorma-auton kuljettavaksi. Päätykolmio tuo portille vertikaalisuutta ja rytmiä rakennusten kattoihin liittyen.

Spärrin katujulkisivua on 1994 palautettu ennallistaen vanhoja löytyneitä jugend-ikkunoita hyödyntäen. Julkisivu on rytmitetty Vanhan Rauman hirsirakennuksille tyypillisesti pystymallisten liikeikkunoiden ja kahden 4-ruutuikkunan, sekä pilasterien muodostamaksi seinäksi, Kuninkaankadun julkisivuksi Kontion kahvilaa vastapäätä.

Katujulkisivupiirustuksessa uusi portti on sommiteltu Spärrin ja Talalan väliin vanhan valokuvan suhteita soveltaen. Portista tulee hierarkkisesti selkeästi nykyistä arvokkaampi, mutta ei kuitenkaan

niin erottavana ”tempelin” päätyaiheena, kuin vanhassa kuvassa.

Portin sivupilarit pyritään säilyttämään, jolloin riittävä leveys pakettiauton kääntyä säilyy. Tolppien yläosaan tehdään tueksi konsolit, joiden päälle tulee päätykolmioaihe höylätystä massiivipuusta ja tasaponttilaudasta. Kehysaihe tehdään muotoon höylätystä rimasta ja keskelle tulee tontin numero. Katelistoitus tehdään vanhaa kevyempänä ja yksinkertaisena. Kate pellitetään ja siihen tehdään sivuille ylösnostot, joilla estetään veden pääsy puurakenteisiin. Portinlehdet tehdään Vanhassa Raumassa vastaavasti toteutettujen porttien tekotapaa noudattaen käyttäen kuumasinkittyjä nauloja lautojen kiinnityksissä. Portin yksityiskohdista tehdään tarkat detaljiirustukset. Olevat saranat ja salvat sekä kiinnipituomi pyritään hyödyntämään.

Portti maalataan huolellisesti ohjeiden mukaan Spärrin julkisivun sävyyn väriyssi suunnitelman mukaisesti.

Päätykolmioon maalataan jugend-henkinen kuva piilipuusta, jonka molemmin puolin tulee laulava mustarastas. Tämä maalaus kuvaa Vanhan Rauman ominaispiirteitä. Piilipuu on ollut perinteinen Raumanjoen rannoille istutettu puu ja mustarastasta laulu kaikuu yleisenä kuulaina kevätiltoina ympäri Vanhaa Raumaa. Tämä maalaus symboloi ylistystä elämälle ja antaa näin käsityölläis- ja taidarakennuksen pihaan kuljettaessa portille myös kiinnostavan luonteen ja yksilöllisyyden.

Kaavamerkintä ja erityismääräykset

Kohdetontin käyttötarkoituksimerkintä valtuuston hyväksymässä uudessa asemakaavassa on CWH. Alue on maailmanperintöaluetta, joka on osoitettu keskustatoiminnoille ja joka on rakennuslainsäädännön nojalla suojeltu. Suojelu koskee koko kulttuurihistoriallista kokonaisuutta: rakennuksia sisätiloineen, kiinteää sisustusta sekä pihaa rakenteineen, rakennelmineen, portteineen, aitoineen ja kasveineen. Suojelun kohdentumista tarkennetaan erityismääräyksissä.

Vanhan Rauman erityismääräyksissä on aitoja ja portteja koskien annettu mm. seuraavat määräykset:

- Aita ja portti tulee aina sovittaa materiaaleiltaan, muodoltaan ja väriltään rakennuksen arkkitehtuuriin ja paikan ominais- ja erityispiirteisiin arvohierarkia huomioiden.
- Portit ja aidat tulee ensisijaisesti korjata. Korjatessa ne pitää rakentaa entisten kaltaisiksi. Myös yksityiskohdat tulee tehdä huolella.
- Portin ja aidan yksityiskohdat tulee suunnitella tarkasti niin, että vesi ei pääse rakenteisiin ja toisaalta niin, että vesi pääsee rakenteista nopeasti valumaan ja kuivumaan pois.
- Paineekyllästetyn puun käyttö ei ole suositeltavaa, mutta se on mahdollista esimerkiksi helpoiten lahoavissa pystytolpissa. Paineekyllästetty puu on aina peittomaalattava.
- Vanerin käyttö aidassa tai portissa ei ole sallittua eikä kannattavaa, koska se ei ole riittävän kestävä.
- Aitoihin ja portteihin liittyvät mahdolliset pellitykset on tehtävä pinnoittamattomasta sinkitystä pellistä, joka maalataan. Vähintään viimeinen maalauspinna on tehtävä pensselityönä.
- Portit ja aidat tulee peittomaalata. Maalipinta suojaa rakennetta, joten se kannattaa myös huoltaa riittävän usein. Aidan ja portin ikää voi lisätä myös säännöllisellä huoltamisella, puhtaanapidolla sekä lumen ja jään poistamisella. Portin tuulihaka kannattaa pitää kiinni, ettei tuuli vaurioita porttia. Mahdolliset vauriot kannattaa korjata mahdollisimman pian ja oikein menetelmin. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat portit on suojeltu. Suojelu koskee myös muutamia metallisia portteja, jotka edustavat aikansa hyvää suunnittelua ja toteutusta. Mikäli portti vaihdetaan, korjataan tai muutetaan, tulee suunnitelmat siitä hyväksyttävä. Suojeltuja portteja ei ole erikseen listattu, vaan ne on suojeltu osana kokonaisuutta.
- Mikäli tontin portti on aiemmin uusittu sopimattomasti, tulee tilanne korjata uutta porttia rakennettaessa.
- Portin tulee avautua pihan suuntaan.
- Olennainen osa portteja ovat niiden helat. Helat ovat usein hyvin kestäviä ja ne kannattaa käyttää uudelleen porttia uusittaessa. Heloja voi teettää sepällä tai hankkia varaosapankista

VREe 13 § LAUSUNTO TONTTLA Kuninkaankatu 28 (1-156-4)
Uuden piharakennuksen katto

Esityslistan liitteet:

1. Valokuvia kohteelta
2. VREe pöytäkirja 1/2023

Kaavoitusarkkitehti Jouni Mäkinen 28.5.2026:

Tonttlan tontin pohjoisosan huonokuntoisen rakennuksen purkamiselle ja uuden asuin-, liike- ja varistorakennuksen rakentamiselle on Rauman kaupungin kaavoitusjaosto myöntänyt poikkeamisluvan (KVJ 66§) (RAUM/771/10.03.00.01/2022) kokouksessaan 27.9.2022.

Hankkeen pääsuunnittelijana on toiminut rakennusinsinööri Pertti Pirinen.

On ilmennyt, että Tonttlan tontin pohjoisosaan rakenteilla olevan uudisrakennuksen vesikatto on rakennettu vastoin Vanhan Rauman erityismääräyksiä ja Erityiselimen lausuntoa: valmiiksi maalipinnoitetusta pellistä (GreenCoat Pural) ja koukuttomilla jalkaränneillä.

Rakennusvalvonta ja kaavoitus on tehnyt tontilla katselmuksen 10.4.2026, jossa on todettu alueelle asetettujen määräysten vastainen vesikattorakenne. Rakennusvalvonta on ilmoittanut asianosaisille, ettei sillä ole toistaiseksi edellytyksiä hyväksyä valmiiksi pinnoitettua peltikattoa, koska se poikkeaa alueelle asetetuista määräyksistä.

Vanhan Rauman erityiselimen on kokouksessaan 7.3.2023 (VREe 1/2023 3§) antanut Tonttlaa koskevan lausunnon, jossa mm. todetaan, että rakennuksen konesaumattu peltikatto tulee varustaa koukullisin jalkarännein. Valmistelutekstissä on asiaa kuvattu tarkemmin: Piirustuksessa on esitetty konesaumattu peltikatto. Katossa tulee olla Vanhalle Raumalle tyypillinen koukullinen jalkaränni. Poikittaissaumoja ei uudisrakennuksen kattoon edellytetä. Pertti Pirinen on esittänyt modernisti muotoillut syöksytorven suppilot. Tällaisilla detaljeilla usein hienovaraisesti paljastetaan, että rakennus on uudisrakennus. Suppilot ovat tärkeä osa suunnitelmaa. Katon läpiviennit tulee tehdä perinteisesti.

Rakennusvalvonnan 13.6.2024 myöntämässä rakennuslupapäätöksen 2024-83 muissa ehdoissa todetaan mm., että rakennustyö on suoritettava muiden viranomaisten lausunnoissaan asettamien ehtojen ja/tai määräysten mukaisesti. Lupapäätöksessä myös viitattiin Vanhan Rauman Erityiselimen 7.3.2023 antamaan lausuntoon.

Vanhan Rauman asemakaavamuutos 01-102 on hyväksytty 31.3.2025. Kaavan hyväksymispäätöksestä on valitettu, näin ollen alueella on voimassa asemakaavan hyväksymisestä johtuva rakennuskielto. Vanhan Rauman alueella asemakaavan unwh-rajauksen sisällä tulee noudattaa mm. seuraavaa määräystä:

- Asuin- ja liikerakennuksissa sekä muissa vastaavissa rakennuksissa ensisijainen vesikattomateriaali on koukullisella jalkarännillä varustettu konesaumattu peltikatto poikittaissaumoin tai saven punainen savitiilikatto. Talousrakennuksissa tai sen kaltaisissa rakennuksissa ensisijainen katemateriaali on kolmiorimahuopakate. Kattoihin liittyvät syöksytorven mutkat tehdään ensisijaisesti kahdella saumalla ja syöksytorvi ensisijaisesti kiinnitetään koukulla, joka kiristetään rautalangalla.

Vanhan Rauman erityismääräyksissä on kattoja koskien annettu mm. seuraavat määräykset:

- Vanhan Rauman galvanoidut peltikatot tulee peittomaalata. Uuden peltikaton ensimmäinen maalaus tulee tehdä, kun pellin pinta on tarpeeksi hapettunut eli muutaman vuoden kuluttua katon valmistumisesta. Peltikatot tulee maalata niihin soveltuvilla maaleilla. Peltikaton maalaaminen on parasta tehdä kokonaan siveltimellä, mutta vähintään viimeinen maalikerros on maalattava pensselillä eloisan pinnan saamiseksi. Pellit eivät saa olla valmiiksi maalattuja

tai pinnoitettuja, koska niiden liian tasainen pinta näyttää luonnottomalta historiallisessa rakennuksessa ja koko kaupunkikuvassa. Sama määräys koskee syöksytorvia, suppiloita ja kouruja tms. Kuitenkin valmiiksi pohjamaalatuun ja muut ehdot täyttävän pellin käyttäminen on sallittua peltikatoissa. Pohjamaalattu pelti tulee yli maalata pensselityönä heti asennuksen jälkeen sään salliessa. Sinkittyä peltikattoa ei tule hiekkapuhaltaa koska sinkkikerros vaurioituu puhaltamisessa.

- Vanhan Rauman syöksytorvet ja niiden mutkat tulee olla käsin tehtyjä. Mutkan tulee olla kolmiosainen. Esimerkiksi modernit rypytyt tai muotoon pakotetut syöksytorven mutkat ovat kiellettyjä. Kyseisen kaltaiset syöksytorven mutkat tulee uusimisen yhteydessä korvata Vanhalle Raumalle tyypillisillä kolmiosaisilla.

Museoviraston, Lupa- ja valvontaviraston sekä kaupungin välinen Vanhan Rauman asioita käsittelevä Teams-kokous pidettiin 20.4.2026. Kokouksessa käsiteltiin myös Tonttlan (Kuninkaankatu 28) uudisrakennuksen kattoa.

Määräysten vastainen rakentaminen on maailmanperintökohteessa aina valitettavaa. Kyseessä oleva rakennuskohde on uudisrakennus, jota ei siis ole suojeltu ja se sijaitsee pihan periosassa - ei kadun varrella. Kadulle piharakennuksen katto näkyy vain kadulle antavan portin ollessa auki. Erityismääräyksissä valmiiksi maalattujen kattopeltien kieltoa perustellaan sillä, että liian tasainen pinta näyttää luonnottomalta historiallisessa rakennuksessa ja koko kaupunkikuvassa.

Tonttlan nimenomaisessa uudisrakennuskohteessa voidaan edellä mainituin perustein katsoa, että riittävän hyvät lopputulos ja eloisa maalipinta saavutetaan päälle maalaamalla maalipinnoitettu peltikatto pensselillä mattamustalla maalilla (tuotevalmistajan ohjeita noudattaen).

Vaatus kourukallista jalkaränneistä on mainittu kaavamääräysten lisäksi Vanhan Rauman Erityiselimen kokouksessa 7.3.2023. Kiinteistön omistaja väittää olevansa tietämätön kyseisestä Vanhan Rauman Erityiselimen lausunnosta. Kiinteistön omistajan mukaan puutuetut jalkarännit on pääsuunnittelijan ehdotuksen mukaisesti työn aikana jo kertaalleen madallettu sirommiksi (100mm), jotta ne paremmin sopisivat lyhytlappeiselle katolle.

Ehdotus: Erityiselin keskustelee, tuleeko uudisrakennuksen maalipinnoitettu peltikatto (Pural) päälle maalata pensselityönä Vanhaan Raumaan sopivan eloisan maalipinnan saamiseksi ja tuleeko uudisrakennuksen jalkarännit vaihtaa kourukallisiksi ja antaa asiasta lausunnon.

Kaavoitusjohtaja Juha Eskolin 28.5.2026:

Päätösehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin antaa asiasta lausunnon.

Päätös: Vanhan Rauman Erityiselin päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Uudisrakennuksen Pural-pinnoitteinen peltikatto tulee päälle maalata pensselityönä eloisan pinnan saamiseksi.

Vanhassa Raumassa myös uudisrakennuksessa tulee olla kourukalliset jalkarännit. Hankkeen rakennusluvassa 2024-83 §39 (13.6.2024) asiaa ei ole kuitenkaan riittävän selkeästi käsitelty ja hanke on toteutettu uudisrakennuksen osalta puutuetuilla jalkaränneillä. Erityiselin puoltaa poikkeuksellisesti toteutettua ratkaisua.

VREe 14 § LAUSUNTO LAKAR Isopoikkikatu 3 (1-156-6)
Ikkunamuutos

Esityslistan liitteet:

1. Asemapiirros 26.9.2023
2. Julkisivu etelään 14.11.2023

Kaavoitusarkkitehti Jouni Mäkinen 26.5.2026:

Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto on myöntänyt 9.4.2024 (30§) kiinteistölle 1-156-6 poikkeamisen pihan puolen ikkunamuutokselle ja uuden savupiipun rakentamiselle, koska näiltä osin hanke täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ssä säädetty poikkeamisen edellytykset ja poikkeamiselle on erityisiä syitä. Poikkeamislupapäätökseen sisältyi ehto, jonka mukaan hankkeesta on rakennuslupavaiheessa pyydettävä lausunto Vanhan Rauman Erityiselimeltä.

Poikkeamisluvan perusteluissa Mervi Tammi toteaa seuraavasti:

Rakennuksen sisäpihan puolella olevilla 1980-luvun lopun kapeilla ikkunoilla on korvattu paikalla ollut ulko-ovi. Ikkunoiden kapeus on johtunut tilajaosta niiden takana, mutta ne myös saattavat viitata paikalla olleeseen oveen tai sen yhteydessä olleisiin pikkuikkunoihin. Vanhan tilajaon palauttaminen mahdollistaa nyt kapeiden ikkunoiden korvaamisen yhdellä asuinhuoneen ikkunalla. Kapeat ikkunat eivät ole osa 1900-luvun alun julkisivusommitelmaa, mutta edustavat oman aikansa laadukasta suunnittelua ja toteutusta. Kapeat ikkunat ovat kuitenkin melko pieni ja irrallinen aihe julkisivussa, eivätkä sen takia säilytettävä historiallinen kerrostuma. Näin ollen pihan puolelle suunniteltu ikkunamuutos on puollettavissa.

Hankkeena on nyt muuttaa talon itäpäädyssä sisäpihan puoleisella julkisivulla olevat kaksi pientä ikkunaa alkuperäisen mallin mukaiseksi yhdeksi isoksi ikkunaksi samassa yhteydessä, kun talon itäpäädyn huoneita korjataan ja siellä sijaitseva sauna muutetaan tavalliseksi huonetilaksi. Ikkunamuutos liittyy aiemmin myönnettyyn poikkeamislupaan.

Hankkeen pääsuunnittelijana toimii arkkitehti Hanna Elo arkkitehtitoimistosta Elo + Sødergren arkkitehdit Oy.

Vanhan Rauman asemakaavamuutos 01-102 on hyväksytty 31.3.2025. Kaavan hyväksymispäätöksestä on valitettu, näin ollen alueella on voimassa asemakaavan hyväksymisestä johtuva rakennuskielto. Vanhan Rauman erityismääräyksissä on ikkunoita koskien annettu mm. seuraavat määräykset:

- Kulttuurihistoriallisesti arvokas ikkuna on suojeltu osa Vanhan Rauman rakennusta. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ikkunat ovat suojeltuja ja ne tulee näin ollen ensisijaisesti korjata. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ikkunan saa korvata uudella vain tilanteissa, joissa ikkunan korjaaminen on mahdotonta. Mikäli ikkuna halutaan vaihtaa, tulee lupaa varten asiantuntijan arvioida ikkunan kunto ja Erityiselimen lausua asiasta.
- Uusittaessa ikkunaa tulee tarkkaan säilyttää sen profiilit. Ikkunoiden vaihtoa arvioidessa tulee hakijan esittää yksityiskohtaiset suunnitelmat uudesta ikkunasta esimerkiksi malli-ikkunan avulla.
- Mikäli kulttuurihistoriallisesti ei-arvokas ikkuna vaihdetaan, tulee uuden ikkunan olla rakennukseen ja koko Vanhaan Raumaan sopiva. Ikkunamuutoksista on aina esitettävä suunnitelma.
- Ikkunat ja ovet sekä luukut tulee asentaa ulkoseinän ulkopinnan tasolle.
- Ikkunoiden tulee olla puupuitteiset, joihin lasi on kiinnitetty kittaamalla. Puitteiden tulee olla dimensioiltaa sirot. Ikkunan karmien tulee olla puiset. Ikkunoiden tulee olla sisään-ulos aukeavia. Tätä periaatetta tulee noudattaa myös uudisrakentamisessa. Suurien näyteikkunoiden ei tarvitse olla avattavia.
- Kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin ikkunoihin ei saa asentaa kaksinkertaisia laseja eli niin

sanottuja lämpölaseja. Usein suurissa toisen maailmansodan jälkeen tehdyissä näyteikkunoissa on kiinteä suuri lasi. Lasin voi vaihtaa lämpölasiksi, mikäli se ei muuta olennaisesti ikkunan ulkonäköä. Lämpölasin sisällä oleva lista tulee olla maalattu ikkunan muihin puitteisiin sopivaksi kaikissa uusissa ja vaihdettavissa ikkunoissa. Ikkunan kehyksen tulee olla puinen. Mikäli markkinoille tulee uusia tuotteita, tulee tätä määrystä soveltaa niiden käyttöön.

- Suuret modernit näyteikkunat ovat teknisesti usein niin huonossa kunnossa, että niitä on vaikea korjata. Ne ovat usein myös paljon energiaa kuluttavia. Ikkunoita voidaan korjata ja uusia nykyiseen kokoon. Voidaan myös perustelluista syistä muuttaa ikkunajakoa tai julkisivusommitelmaa. Tällöin ei kuitenkaan saa menettää rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja.
- Irtonaisia ristikoita ei sallita ikkunoiden ulkopuolella, lasien välissä tai sisäpuolella.
- Ikkunoihin ei saa asentaa sellaisia kalvoja, jotka vaikuttavat ikkunan läpinäkyvyyteen tai heijastavuuteen tai muuhun vastaavaan.

Lakarin päärakennuksessa korvattavaksi suunnitellut pienet ikkunat eivät nykyisellään sovellu rakennuksen uusrenessanssihenkiseen ulkoasuun, eikä näitä ikkunoita voida pitää kulttuurihistoriallisesti arvokkaina. Näin ollen näiden kahden ikkunan korvaamista vanhan mallin mukaisella ikkunalla, jossa on T-jaon lisäksi alaruuduissa vaakajako, voidaan pitää suositeltavana ja rakennuksen henkeen sopivana.

Ehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin puoltaa hanketta.

Uuden vanhan mallin mukaisen ikkunan toteuttamisessa ja asentamisessa tulee noudattaa Vanhan Rauman erityismääräyksiä. Ikkunan yksityiskohtainen suunnitelma tulee hyväksyttävä Vanhan Rauman korjausneuvojalla tai suunnittelun ohjauksesta vastaavalla arkkitehdillä.

Kaavoitusjohtaja Juha Eskolin 28.5.2026:

Päätösehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös: Vanhan Rauman Erityiselin antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

VREe 15 § **TULLI** **Tullivahe 2** **(1-30-2)**
Kolme ilmalämpöpumppua

Esityslistan liitteet:

1. Valokuvia kohteelta

Kaavoitusarkkitehti Jouni Mäkinen 21.5.2026:

Vanhan Rauman suunnittelun ohjauksesta vastaava arkkitehti ja VREe:n sihteeri tekivät tonttikäynnin kohteelle 17.4.2026. Kiinteistön itäiseen asuinrakennukseen on jo aiemmin asennettu yksi ilmalämpöpumppu rakennusten väliseen päätyyn.

Kiinteistön omistaja ehdotti kolmen uuden lämpöpumpun sijoittamista seuraavasti: Päärakennuksen eteläjulkisivulle sisäänkäyntioven läheisyyteen ja itäisimmän ikkunan viereen sekä itäisen asuinrakennuksen eteläkuistin pohjoissivulle. Ilmalämpöpumput heikentävät talon ulkonäköä. Yhteisesti kuitenkin todettiin, että ehdotetut paikat lämpöpumpun ulkoyksikölle sijaitsevat sisäpihalla eivätkä häiritsevästi näy kadulle, kun yksiköt sijoitetaan omilla jaloillaan seisoville maatalineille ja erityismääräysten mukaiset maisemointi toimenpiteet tehdään.

Vanhan Rauman erityismääräyksissä on ilmalämpöpumppujen asentamista koskien annettu seuraavat määräykset:

- Ilmalämpöpumpun hyötysuhde on parempi kuin suorassa sähkölämmityksessä ja sillä voidaan joissain olosuhteissa tasoitaa huoneiden välisiä lämpötilaeroja. Vanhojen hirsirakennusten jäähtytystä pidetään ongelmallisena, koska se saattaa aiheuttaa rakenteissa teknisiä ongelmia. Ilmalämpöpumpun sisä- ja ulkoyksikkö ovat aina esteettinen haitta. Ilmalämpöpumppu ja siihen liittyvät osat tulee sijoittaa mahdollisimman huomaamattomasti. Laitteisto ja asennus ei saa turmella rakennuksen ja ympäristön ulkonäköä eikä aiheuttaa muuta haittaa peittäen, rikkoen tai lahottaen. Ilmalämpöpumppujen ulkoyksiköitä ei saa missään tapauksessa sijoittaa kadunpuoleisille julkisivuille eikä sellaisille julkisivuille, jotka näkyvät ympäristöön. Pumppua ei kannata kiinnittää julkisivuun. Mikäli pumppu pitää erityisistä syistä asentaa katolle tulee pumppu naamioida kotelolla, joka maalataan katon värimaailmaan sopivaksi. Usein rakennusten väliset tilat kuten esimerkiksi niin sanotut palokujat ovat ympäristöllisesti huomaamattomampia paikkoja. Niissä pumput eivät saa estää liikkumista tai huoltamista.
- Pumpun sijoittamista suunniteltaessa on myös arvioitava sen tärinä ja metelivaikutus ympäristöönsä. Ulkoyksikkö tulee peittää metallisella tai puisella kotelolla. Kotelo maalataan rakennuksen julkisivuun sopivalla värillä, mikä on usein sama kuin julkisivun pääväri. Koteloinnin katon tulee olla peltinen. Asennuksessa tulee ensisijaisesti pyrkiä siihen, että putki- ja johtovedot tehdään rakennuksen sisäpuolella ja toissijaisesti ulkopuolella. Putki- ja johtovedot tulee koteloida tasaiselle rakennuksen julkisivuun sovitetulla pellillä. Kotelointien tulee olla pysty ja vaakasuuntaisia. Vinottaisia koteloiteja hyväksytään vain erityisistä syistä. Peltinen kotelointi on sirompi ja muodoltaan selkeämpi sekä materiaaliltaan aidompi kuin esimerkiksi tyypillisesti käytössä olevat muovista tehdyt kourut. Kaikkiin Vanhan Rauman rakennuksiin ei löydy sellaista paikkaa, etteikö pumppu heikentäisi liikaa ulkonäköä tai muita arvoja. Näissä tilanteissa pumpulle ei voida myöntää lupaa eikä sitä saa asentaa.
- Pumpuissa on huolehdittava pumppujen tuottaman veden poistamisesta rakennuksesta ja sen ympäristöstä hallitusti. Ilmalämpöpumput aiheuttavat usein tärinää, eikä näin ollen pumppua kannata asentaa kiinni hirsirakennuksen seinään vaan erilliselle maahan asennettavalle telineelle. Kun olemassa oleva pumppu uusitaan, tulee arvioida uudelleen pumpun sopivuus paikkaansa.

Vanhan Rauman asemakaavamuutos 01-102 on hyväksytty 31.3.2025. Päätöksestä on valitettu. Alueella on tällöin voimassa AKL 53 §:n 3 momentissa tarkoitettu asemakaavan hyväksymisestä johtuva rakennuskielto. Rakennuskiellosta on pidetty palaveri Rauman kaupungin, Museoviraston ja

ELY-keskuksen kanssa 22.5.2025 ja kaupungin sisäinen palaveri 26.5.2025. Näistä palavereista laaditussa yhteenvedossa (17.6.2025) on määritelty, että mm. ilmalämpöpumpun asentaminen voidaan käsitellä vähäisenä poikkeamisena.

Ulkopuolisessa putki- ja johtokoteloinnissa voidaan sallia tehdasvalmisteinen kotelointiratkaisu julkisivun väriin (punainen) maalattuna. Erityismääräysten mukainen peltikotelointi on kuitenkin muovista kotelointia suositeltavampi ratkaisu.

Ehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin puoltaa hanketta.

Ilmalämpöpumpun asentamisessa tulee noudattaa Vanhan Rauman erityismääräyksiä. Erityisesti seuraavat asiat huomioiden:

- Ilmalämpöpumpun ulkoyksikö tulee sijoittaa siten, ettei sen kondenssivesi vaurioita rakennusta, eikä siirry rakenteisiin.
- Ulkoyksikköä ei tule kiinnittää suoraan seinään vaan asennetaan maanelineelle.
- Ulkoyksikö tulee sijoittaa siten, ettei se näy katukuvassa. Ulkoyksikön ulkoasua on tarpeen sopeuttaa ympäristöönsä talon väriseksi maalattulla ritiläsuojalla.
- Ulkoyksikön putkistot tulee koteloida ja kotelointi maalataan niin ikään seinän väriin sopivaksi.

Kaavoitusjohtaja Juha Eskolin 28.5.2026:

Päätösehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös: Vanhan Rauman Erityiselin antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Täydentäen todetaan, että erityismääräysten mukainen ritiläsuoja voi olla joko puinen tai metallinen.

VREe 16 § **KÄKELÄ** **Pappilankatu 4** (1-153-237)
Ilmalämpöpumppu

Esityslistan liitteet:

1. Valokuva kohteelta

Kaavoitusarkkitehti Jouni Mäkinen 21.5.2026:

Vanhan Rauman suunnittelun ohjauksesta vastaava arkkitehti vieraili kohteella 23.4.2026. Hakija ehdotti uuden lämpöpumpun sijoittamista päärakennuksen kuistiosan itäisivulle. Vaikka ilmalämpöpumppu heikentää talon historiallista ulkonäköä, ehdotetusta sijaintipaikasta lämpöpumppu ei näy kadulle ja on siten hyvä.

Kuistin länsisivulle on jo aiemmin asennettu ilmalämpöpumppu. Pumpun ulkoseinälle asetettujen putkien muovinen valkoinen suojakotelo näkyy häiritsevästi kadulle ja se olisi suositeltavaa maalata julkisivun mukaisesti punaiseksi. Muovikoteloinnin maalaamisessa voidaan käyttää moderneja maaleja.

Vanhan Rauman erityismääräyksissä on ilmalämpöpumppujen asentamista koskien annettu seuraavat määräykset:

- Ilmalämpöpumpun hyötysuhde on parempi kuin suorassa sähkölämmityksessä ja sillä voidaan joissain olosuhteissa tasoittaa huoneiden välisiä lämpötilaeroja. Vanhojen hirsirakennusten jäähtytystä pidetään ongelmallisena, koska se saattaa aiheuttaa rakenteissa teknisiä ongelmia. Ilmalämpöpumpun sisä- ja ulkoyksikkö ovat aina esteettinen haitta. Ilmalämpöpumppu ja siihen liittyvät osat tulee sijoittaa mahdollisimman huomaamattomasti. Laitteisto ja asennus ei saa turmella rakennuksen ja ympäristön ulkonäköä eikä aiheuttaa muuta haittaa peittäen, rikkoen tai lahottaen. Ilmalämpöpumppujen ulkoyksiköitä ei saa missään tapauksessa sijoittaa kadunpuoleisille julkisivuille eikä sellaisille julkisivuille, jotka näkyvät ympäristöön. Pumppua ei kannata kiinnittää julkisivuun. Mikäli pumppu pitää erityisistä syistä asentaa katolle tulee pumppu naamioida kotelolla, joka maalataan katon värimaailmaan sopivaksi. Usein rakennusten väliset tilat kuten esimerkiksi niin sanotut palokujat ovat ympäristöllisesti huomaamattomampia paikkoja. Niissä pumput eivät saa estää liikkumista tai huoltamista.
- Pumpun sijoittamista suunniteltaessa on myös arvioitava sen tärinä ja metelivaikutus ympäristöönsä. Ulkoyksikkö tulee peittää metallisella tai puisella kotelolla. Kotelo maalataan rakennuksen julkisivuun sopivalla värillä, mikä on usein sama kuin julkisivun pääväri. Koteloinnin katon tulee olla peltinen. Asennuksessa tulee ensisijaisesti pyrkiä siihen, että putki- ja johtovedot tehdään rakennuksen sisäpuolella ja toissijaisesti ulkopuolella. Putki- ja johtovedot tulee koteloida tasaiselle rakennuksen julkisivuun sovitetulla pellillä. Kotelointien tulee olla pysty ja vaakasuuntaisia. Vinottaisia kotelointeja hyväksytään vain erityisistä syistä. Peltinen kotelointi on sirompi ja muodoltaan selkeämpi sekä materiaaliltaan aidompi kuin esimerkiksi tyyppillisesti käytössä olevat muovista tehdyt kourut. Kaikkiin Vanhan Rauman rakennuksiin ei löydy sellaista paikkaa, etteikö pumppu heikentäisi liikaa ulkonäköä tai muita arvoja. Näissä tilanteissa pumpulle ei voida myöntää lupaa eikä sitä saa asentaa.
- Pumpuissa on huolehdittava pumppujen tuottaman veden poistamisesta rakennuksesta ja sen ympäristöstä hallitusti. Ilmalämpöpumput aiheuttavat usein tärinää, eikä näin ollen pumppua kannata asentaa kiinni hirsirakennuksen seinään vaan erilliselle maahan asennettavalle telineelle. Kun olemassa oleva pumppu uusitaan, tulee arvioida uudelleen pumpun sopivuus paikkaansa.

Vanhan Rauman asemakaavamuutos 01-102 on hyväksytty 31.3.2025. Päätöksestä on valitettu. Alueella on tällöin voimassa AKL 53 §:n 3 momentissa tarkoitettu asemakaavan hyväksymisestä johtuva rakennuskielto. Rakennuskiellosta on pidetty palaveri Rauman kaupungin, Museoviraston ja

VREe 17 § **KOTKA** **Isomalminkatu 1** **(1-128-158)**
Kolme ilmalämpöpumppua

Esityslistan liitteet:

2. Valokuvia Kohteelta

Kaavoitusarkkitehti Jouni Mäkinen 22.5.2026:

Vanhan Rauman suunnittelun ohjauksesta vastaava arkkitehti ja VREe:n sihteeri vierailivat kohteella 19.5.2026. Yhdessä kiinteistön omistajan kanssa tonttikäynnillä katselmoitiin ilmalämpöpumppujen ulkoyksiköille sopivat sijainnit: yksi yksikkö päärakennuksen länsipäädyn nurkalle aitaa vasten ja kaksi yksikköä rakennuksen eteläsivulle sisäänkäynti ovien ja portaiden välille.

Ilmalämpöpumppu heikentää talon ulkonäköä. Ilmalämpöpumppu kuitenkin parantaa energiatehokkuutta ja esitetyissä paikoissa ulkoyksiköt näkyvät melko vähän kadulle. Kohdekiinteistöä vastapäätä kadun toisella puolella on 1600-luvun lopulta peräisin oleva turistikohteenakin tunnettu Naolan portti, joten uusien ilmalämpöpumppujen maisemointi on kohteella tässäkin mielessä erityisen tärkeää.

Vanhan Rauman erityismääräyksissä on ilmalämpöpumppujen asentamista koskien annettu seuraavat määräykset:

- Ilmalämpöpumpun hyötysuhde on parempi kuin suorassa sähkölämmityksessä ja sillä voidaan joissain olosuhteissa tasoittaa huoneiden välisiä lämpötilaeroja. Vanhojen hirsirakennusten jäähtytystä pidetään ongelmallisena, koska se saattaa aiheuttaa rakenteissa teknisiä ongelmia. Ilmalämpöpumpun sisä- ja ulkoyksikkö ovat aina esteettinen haitta. Ilmalämpöpumppu ja siihen liittyvät osat tulee sijoittaa mahdollisimman huomaamattomasti. Laitteisto ja asennus ei saa turmella rakennuksen ja ympäristön ulkonäköä eikä aiheuttaa muuta haittaa peittäen, rikkoen tai lahottaen. Ilmalämpöpumppujen ulkoyksiköitä ei saa missään tapauksessa sijoittaa kadunpuoleisille julkisivuille eikä sellaisille julkisivuille, jotka näkyvät ympäristöön. Pumppua ei kannata kiinnittää julkisivuun. Mikäli pumppu pitää erityisistä syistä asentaa katolle tulee pumppu naamioida kotelolla, joka maalataan katon värimaailmaan sopivaksi. Usein rakennusten väliset tilat kuten esimerkiksi niin sanotut palokujat ovat ympäristöllisesti huomaamattomampia paikkoja. Niissä pumput eivät saa estää liikkumista tai huoltamista.
- Pumpun sijoittamista suunniteltaessa on myös arvioitava sen tärinä ja metelivaikutus ympäristöönsä. Ulkoyksikkö tulee peittää metallisella tai puisella kotelolla. Kotelo maalataan rakennuksen julkisivuun sopivalla värillä, mikä on usein sama kuin julkisivun pääväri. Koteloinnin katon tulee olla peltinen. Asennuksessa tulee ensisijaisesti pyrkiä siihen, että putki- ja johtovedot tehdään rakennuksen sisäpuolella ja toissijaisesti ulkopuolella. Putki- ja johtovedot tulee koteloida tasaiselle rakennuksen julkisivuun sovitetulla pellillä. Kotelointien tulee olla pysty ja vaakasuuntaisia. Vinottaisia koteloiteja hyväksytään vain erityisistä syistä. Peltinen kotelointi on sirompi ja muodoltaan selkeämpi sekä materiaaliltaan aidompi kuin esimerkiksi tyypillisesti käytössä olevat muovista tehdyt kourut. Kaikkiin Vanhan Rauman rakennuksiin ei löydy sellaista paikkaa, etteikö pumppu heikentäisi liikaa ulkonäköä tai muita arvoja. Näissä tilanteissa pumpulle ei voida myöntää lupaa eikä sitä saa asentaa.
- Pumpuissa on huolehdittava pumppujen tuottaman veden poistamisesta rakennuksesta ja sen ympäristöstä hallitusti. Ilmalämpöpumput aiheuttavat usein tärinää, eikä näin ollen pumppua kannata asentaa kiinni hirsirakennuksen seinään vaan erilliselle maahan asennettavalle telineelle. Kun olemassa oleva pumppu uusitaan, tulee arvioida uudelleen pumpun sopivuus paikkaansa.

Vanhan Rauman asemakaavamuutos 01-102 on hyväksytty 31.3.2025. Päätöksestä on valitettu. Alueella on tällöin voimassa AKL 53 §:n 3 momentissa tarkoitettu asemakaavan hyväksymisestä johtuva rakennuskielto. Rakennuskiellosta on pidetty palaveri Rauman kaupungin, Museoviraston ja

ELY-keskuksen kanssa 22.5.2025 ja kaupungin sisäinen palaveri 26.5.2025. Näistä palavereista laaditussa yhteenvedossa (17.6.2025) on määritelty, että mm. ilmalämpöpumpun asentaminen voidaan käsitellä vähäisenä poikkeamisena.

Ehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin puoltaa hanketta.

Ilmalämpöpumppujen asentamisessa tulee noudattaa Vanhan Rauman erityismääräyksiä. Erityisesti seuraavat asiat huomioiden:

- Ilmalämpöpumpun ulkoyksikö tulee sijoittaa siten, ettei sen kondenssivesi vaurioita rakennusta, eikä siirry rakenteisiin.
- Ulkoyksikköä ei tule kiinnittää suoraan seinään vaan asennetaan maatalineelle.
- Ulkoyksikö tulee sijoittaa siten, ettei se näy katukuvassa. Ulkoyksikön ulkoasua on tarpeen sopeuttaa ympäristöönsä talon väriseksi maalatulla ritiläsuojalla. Aitaa vasten oleva ritiläsuoja maalataan aidan väriseksi.
- Ulkoyksikön putkistot tulee koteloida ja kotelointi maalataan niin ikään ympäröivän seinän tai aidan väreihin sopiviksi.

Kaavoitusjohtaja Juha Eskolin 28.5.2026:

Päätösehdotus: Vanhan Rauman Erityiselin antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös: Vanhan Rauman Erityiselin antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Täydentäen todetaan, että erityismääräysten mukainen ritiläsuoja voi olla joko puinen tai metallinen.

VREe 18 § Seuraava kokous

Seuraava kokous sovittiin alustavasti pidettäväksi tiistaina 30.6.2026 klo 13.00 kaupungintalolla. Kokoukseen on mahdollista osallistua myös etäyhteydellä.

VREe 19 § Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.57.